

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Officio Cvrati Ad Praxim, Præcipve Circa Repentina, &
Generaliora**

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Mogvntiæ, D.MC.X.

Capiti Primo. De Residentia. Oues suas agnoscere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42233

LIBER
DE OFFICIO
CURATI.

DE RESIDENTIA.

CAPUT I.

1.
An Cur.
resideat,
& quo
iure.

V&erit&ur. An Curatus teneatur residere, & quo iure? *Responde.* Apud omnes in confessio esse Curatum teneri ad residentiam, & quidem de iure diuino, quicquid dicant aliqui. Audi Concil. Trid. sess. 23. c. i. de reform. *Cum precepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animalium cura commissa est, &c. ex quo loco evincitur residentiam Curati esse de iure diuino. Nec obstat, quod Concil. ibi loquatur de Episcopis, quia eodem capite infra habet omnia, quæ dixerat superius de Epi-*

DE RESIDENT. CAP. I. 71

de Episcopis, intelligenda esse etiam de Curatis. Subscribit Azor Institutionum, p. 2. lib. 7. cap. 4. q. 1.

2. Imò Curatus sciat, Spiritum Sanctum, qui ibi per Conc. loquutus est, maiorem & exactiorem residentiam, experere à Curato, quam ab Episcopo, concedit enim Episcopo absentiam trimestrem, Curato verò bimestrem.

3. Quæ requiruntur Quæ ad bonam residentiam? Respondeo ciant bonum Conc. ibi requirere duo. Primum, ut nam residentia Curatus verè resideat. Secundum residentiam, ut id agat personaliter, & in propria Ecclesia. Igitur ut residentia sit bona, debet Curatus ita residere, ut populo in officio suo benè seruiat; cum autem continuò sit opus populo suo Curato, residentia debet esse continua. Sic Caiet. 22. q. 185. art. 5. qui licet loquatur de residentia Episcopi, tamen, quoad residentiam, quæ dicuntur de uno, intel-

strictior
residen-
tia Cura-
ti, quā E-
piscopi,

intelliguntur etiam de altero , ita
 Sot.de iust.l. 10. q. 3. art. 1. ante re-
 spōsitionem 1.argum.Azor. Inst. 2.p.
 l. 7. c. 4. Iacob. autem de Graff. de
 cis. aurea 3.p. p.lib. 2. c. 97. n. 57.
 concedit paruo tempore abesse,
 non efficere , quo minus dicatur
 continuè adesse & vult continuè
 verificari dicta modificatione, quæ
 sunt vera iuxta dicenda.

Quot
dies, vel
quot
horæ fa-
ciant
malam
residen-
tiam.

4. Si tamen Curatus rationabili-
 dies, liter iudicauerit, puta quia nullus
 infirmatur, posse abesse per aliquas
 horas, licetè aberit, etiam si nullum
 substituat, quia conluetudo opti-
 ma legum interpres ita declarat, et
 iam apud timoratos. Abesse verò
 tota die quando nullus infirmatur,
 raro in anno , nec laudo , nec vitu-
 pero. Abesse autē per duos aut tres
 dies nullo infirmando , & nulla alia
 causa iustificante, habet valdè de
 rationabili esse mortale , propter
 multa, quæ possunt eo tempore eue-
 nire,

nire, maximè in oppidis vbi non
est alius Sacerdos à Curato. In ciui-
tatibus verò erit maius, minusue
peccatum, ratione periculi damni
possibiliter euenturi, cui tamen fa-
cilius, quam in oppidis potest ob-
uiari. Et si contingat Curato ratio-
nabiliter absente, aliquem è paræ-
cis suis mori sine Sacramento, quæ
verè recepisset, si Curatus adfuisset,
puta, quia, vel infirmus, vel dome-
stici ea petebant, non peccabit quia
rationabiliter abfuit.

*Si mori-
atur in-
firmus
Curato
absente.*

6. *Quæritur.* An Curatus debeat
semper manere domi, vel sufficiet
maneat intra limites suæ Parochie,
vt si fuerit vel in venatione, aut pi-
scatione, vel in domibus amico-
rum, vel alibi? *Respond.* Certum es-
se Curatum debere sollicitudine
præesse, cum autem hoc non sit,
cum diligenti, & sollicita cura,
præstare quæ sunt munera sui, di-
cendum videtur, debere talem sui
copiam

*An Cu-
rat. ma-
neat sem-
per domi.*

copiam facere , vt indigentes non
careant necessaria ope ; atta-
men non ita arctatur , vt debeat
manere quasi in compedibus , vt
notat Sot. loc. dicto : ideo , si nul-
lus infirmetur , & modo dicto ab-
sit raro , credo satisfacere : si verò in
absentia sit multus , maximè dum
habet infirmos graues , non credo
excusari , quia hoc est malè fungi
officio , ad quod benè fungendum
residentia iubetur . Silvester . v . resi-
dentia , à principio . Potest enim fie-
ri , vt requiratur ab infirmis , & non
repertus illi moriantur sine Sacra-
mentis .

Sit tamen Curatus non maneat
domi , sed intra limites suæ curæ ,
& relinquat domi commissionem ,
vndè citò euocari possit nuncio ,
vel sono campanæ , non credo pec-
care in mala residentia , etiam si ha-
beat infirmos graues , & hoc sæpè
agat , quia commode possunt iuu-
ri . Sed

Sed si nec sonus campanæ , nec nuncius potest ad eum peruenire tam cito , ut contingere possit ægrum sine Sacramentis mori , puta quia Curatus multum distat ab Ecclesia , & hoc frequenter agit , nō excusarem ratione periculi possibilis.

Si verò degit in parochia quidem , sed multum distat à domo rationabiliter , tamen , putat , quia eo ad excipiendā confessionem iuerat , vel ad componendam pacem , aut ad aliud simile agendū , & interim infirmus moriatur sine Sacramentis , quæ petebat , non peccat , quia rationabiliter absfuit .

7. *Quæritur.* An curatus saltem *In quo*
de nocte , teneatur habitare in do- *loco de*
mo suæ Ecclesiæ , quando eam ha- *nocte ha-*
bet , ut ex vicinitate Ecclesiæ valeat *bitet.*
facilius Sacra menta administrare ?
vel an sufficiat habitare in paterna ,
vel cognatorum domo , sita tamen
in parochia , propter honesta serui-
tia

tia, & lui maius commodum? *Re-*
spond. Domum Ecclesiæ esse popu-
 lo cōmodiorem, ideo in multis E-
 пископалиbus, Curati iubentur eam
 habitare: si tamen alibi habitauerit
 modo dicto, sciente, & tacente E-
 пископо, non est quod scrupulis an-
 gatur, quia credo sufficere habita-
 tionē præfixam, ut vocatus faciliter
 minus suum obeat & non referre
 sit, nec ne Ecclesiæ, quia ita sufficiē-
 ter prouidetur necessitati populi.

*An resi-
 dendum
 per aliū.*

8. *Queritur.* An sufficiat residere
 per aliū æquè, vel etiā fortè magis
 idoneū? *Resp.* Conc. ibi habere, te-
 nere, residere psonaliter, ideo hoc
 modo, & nō alio satissimacit muneri
 suo, etiā si populo per aliū æquè be-
 nè & fortè melius termiatur. Ratio
 est, q̄a Cōc. ibi reqrit industriā pso-
 ne, q̄e per aliū nō potest suppleri.

*Quando
 populus
 dicatur*

9. *Queritur.* In quo casu dicatur
 populus verè pati per absentiam
 Curati, & ideo Curatus mortaliter
 peccet? *Resp.* Cum non potest ha-

CAPUT PRIMUM.

23

bere Sacra menta, ut dicitur c. 5. n. 7. pati per
& cū caret Missa, ut dicitur c. 2. n. 2. non resi-
10. Quær. An excusetur Curatus, dentiam.
si residet qdē, sed tenet Capellānū,
& ad qdē relinquit illi oīa ardua,
puta surgere de nocte, audire mul-
tas cōfessiones, & similia: Resp. Ex-
cusari, ita cōmuni cōsuetudine de-
clarāte; sic tamē se gerat, ut si voce-
tur etiā nominatim, & experatur,
& nolit ire, nō excusarē saltē à gra-
ui veniali, cum comitate, & bene-
uolentia debeat respondere amori
populi sui. Et quis scit, an forte in-
firmus habet aliqua, quæ libens
conferret cū Curato, & commu-
nicare Capellano: & si placet me-
um consilium, sit in hoc facilis, nec
p̄sonarū acceprator, sed pauperes,
ac diuites æquè adiuuet. Subleua-
tur. n. vehemēter, & hilare scit sub-
ditus benignitate sui superioris. Et
vtatur Capellano, nō vt homine, q
portet pondus diei, & æstus, sed vt
socio laboris. Et, si sapit, intelliget,

An excu-
setur si
difficilia
faciat
per aliū
exequi.

24 DE RESIDENTIA.

quantum laboris adimet Capellanus, etiam tantundem præmii, & gloriæ sibi auferri.

11. *Queritur.* An Curatus resi-
dens quidem, sed non exercens of-
ficium suū, satis faciat præcepto re-
sidentiæ. *Respond.* Non satis face-
re, nec in foro exteriori, nec inter-
iori, cū utrobiq; sit punibilis : ideo
peccat mortaliter, vel venialiter,
pro qualitate culpæ. Sil. v. resi. à ca-
pite. Sot. de iust. l. 10. q. 3. a. I.

12. *Queritur.* Per quot, & quas
causas Curatus possit abesse ? *Resp.*
Per quamlibet sequentium. Prima
est Christiana Charitas. Azor 2. p.
l. 7. c. 4. q. 4. ad hāc reducit, cū quis
abest ad iuuandam aliquam priua-
tam Ecclesiam ad dirimendas lites,
controversias, & odia. Secunda est
euidens communis necessitas. Idē
huc reducit, cum quis ad tempus
abest ob morbum euitandum, ob
bellum hostium, incursus, pestem
ſauien-

sæuientem, aeris intemperiem, odium Principis, vel populi, deniq; ob vitæ, vel salutis, vel libertatis periculum ad tempus evitandum. Tertia est obedientia, quæ maioribus debetur, puta Papæ, vel Episcopo. Idem huc reducit, cum quis abest, ut pareat Papæ, vel eius legato, vel Episcopo obsequium, & officium iustum, ac debitum imperanti, quale esset, ad visitandam prouinciam, vel diæcesim, vel ad pacem componendam. Quarta est euidentis Ecclesiæ cui Præfectus est, necessitas vel utilitas. Idem huc reducit, cum quis abest ad synodū generalem, vel prouincialem, aut diæcesanam ritè, & legitimè vocatus. Huc etiam reducit, cum quis abest pro lite Eccl. vel pro obtainenda à superiori reformatione in variis emergentibus. Ethæ 4. causæ assignantur ibi à Conc.

13. *Queritur. An quādo Curat. ab-*
B est

26 DE RESIDENTIA

Necessaria est iusta de causa, siue cū licētia, siue
Curato in absq; ea teneatur relinquere substitutū, qui pro se populo seruiat? *Re-*
absentia etiam ita.
fta.

14.
Licentia
absentiae
quantum
durat.

Curatus
quādo ab-
sit sine sub-
stitutione
Vicarii.

16.
Curatus
quando
omnino
non potest
abesse.

Respond. Teneri, ita Conc. loco dicto qui tamē substitutus debet approbari ab Ordinario, cum debita assignatione mercedis, ut dicitur inf. n. 20. & ita Conc. ibi. Hęc autem licētia absentiae, quoad durationem est arbitraria Episcopo, & durabit in quantum est necessaria ad perficiēda negotia pro q̄bus conceditur.

15. Quær. An Curat. aliquādo possit abesse sine licētia, & substitutione vicarii? Res. Posse p aliquos dies, cū causa est vrgēs, & nō patiatur dilatationē p obtinēda licētia, puta q̄a hostiliter petitur, & nō habet quē substituat, quoad recurrat ad Episcopū plicētia, & p Vicario substituēdo. Sil. resi. q. 3. Az. l. d. c. 4. q. vlt.

16. Querit. An detur vnq̄ casus, in quo Curatus p nullā causā omnino possit abesse? Resp. Dari, & esse, cū populus ex illius absentia notabili-

cer leditur, q[uod]a nullo suo periculo, p-
babili, non solu, sed nec certo excu-
satur a deseredo populo; ideo inpe-
ste & similibus tenetur omnino re-
manere, si non habet aliu, qui pro i-
psa seruitu præstet. S. Tho. 21. q. 185.
a. 5. Sot. de iust. l. 10. q. 3. a. 4. Conc. 1.
qui licet ibi loquatur de Episcopo,
tamen ut diximus, eadē conueniunt
etiam Curato. Nau. manuale c. 25. n.
133. not 20. Tol. Inst. l. 5. c. 4. nu. 3. In
casu vero in quo repetinavrgat di-
scessio ob repentinu incōmodum,
vel periculū, tunc Curatus legitimè
poterit discedere, etiā si in loco non
habeat quē substituat, & non adsint
infirmi, vel si adsunt, adeo aliis, qui
potest conferre Sacramēta necessa-
ria, saltem pœnitentiam: vel si non
adsit alius Sacerdos, infirmus tamen
commodè possit expectare aliu Sa-
cerdotē aliunde accersendū. Si tamē
ista omnia deessent, & periculū in-
staret, discedente Curato, aliquem ^{Etiam cito} periculo
moriturū fine pœnitētia, vel Cura-
tum ipsum occisum iri, si non fuge-
ret, Curatus tenetur subire quodus
periculum potius, quam deserere

B 2 talēm

^{vita quā-}
_{do nō absit.}

28 DE RESIDENTIA

talem infirmum, iuxta dicta cum
S. Thom.

*Curatus
an absit
pro re
creatio-
ne.*

*Curato
absente
quis det
Vicariū.*

18 Queritur. An Curatus pro
animi recreatione possit abesse?
Respondeo. Hic esse sermonem, nō
de absentia aliquarum horarum
quia de ea dictum est num. 4. Nec
de absentia 6. vel 8. dierum quia de
illa dicitur n. seq. sed esse sermonē
de absentia longiori, & videtur di-
cendum posse abesse omni anno
per 2. mēses, siue continuos, siue in-
terpollatos. quia Conc. loc. d. hoc
modo concedit Episc. & verificatur
etiam de Curato, & ita intelligit
Azor loc. d. q. 9.

19. Queritur. An Vicarius, seu sub-
stitutus relinquēdus à Curato, pos-
sit ab ipso relinquī in cōsulto Episc.
dūmodo sit idoneus, & admiss⁹ in
illo Episcopatu pro administratio-
ne sacramentorū Respon. Non pos-
se, dicente Conc. Vicarium idoneū
relinquat ab Ordinario approban-
dum.

dum, Si tamen abest per 6. vel 8. dies, posset talē substituere sine Episcopatu. Ita declaratē consuetudine vniuersitatis, nisi Episcopus per suas constitutiones inhibeat. Aduertat tamē quod substituat admissū pro administrationē omnium sacramentorū in toto Episcopatu, quia nihil ageret, si substitueret admissum ad quædam sacramenta vel ad certum genus personarum solum. Vicinus Curatus bene relinquitur, quia licet non habeat ordinariam iurisditionem nisi super gregem suum, tamen est ita admissus, vt ei aliqua iurisdictione delegari possit, sicut de antiquo iure poterat: ut colligitur ex Conc. Trident. 23. c. 15. de ief.

20. Quæritur. An quādo Curat? An stipendium abest iusta de causa, teneatur in conscientia assignare substituto partem cessariē fructuum pro debita mercede, ita substitutus disponente Conc. c. dicto. Resp. Si to. substitutus, vel Vicarius voluerit ser-

30 DER ESIDENTIA
uire gratis, nō teneri, q̄a, quod mer-
ces assignetur, est, ne populus pati-
atur defectu seruitutis, quæ faciliter
obtinetur, vbi adeſt merces, & in
casu nostro cefſat ratio mercedis,
& per conſequens ratio legis.

*An neceſ-
ſaria licē-
tia pro ab-
ſentia b-
oſteſtrō.*

21. *Queritur.* Num Curatus pro-
absentia duorum mēſium debet
habere licentiā Episcopi, an licen-
tia eo ipſo concedatur à Conc. *Reſp.*
Nau. c. 25. num. 121. dicere non re-
quiri. Idem tenet Azor. 2. p. l. 7. c. 4.
q. 10. Alii dicunt requiri, dicente
Conc. *Ita tamen, ut quando cum*
 eos, videlicet, Curatos, Causa prius
per Episcopum Cognita, & appro-
bata abesse contigerit, &c. Tolet.
Inst. l. 5. c. 5. Tu verò sic practica: ob-
tine licentiā, quia licet in conſciētia
absq; ea ſiſtutus in hærendo opini-
oni Nauarri, tamen cum ea etiam
coram hominibus liber euadēs. Et
qui abeſt per dictos duos mēſes,
ſiue cū licētia, vt vult Tol. ſiue abſ-
que ea, vt vult Nau. & Azor. hē qui

Curatus

CAPUT PRIMUM.

31

abest ultra dictum tempus, sed <sup>absens, an
lucretur
fructus.</sup> cum licentia in scriptis, fructus be-
neficii lucratur, quos alias a-
mitteret, ita, & cum hac limitatio-
ne concedente Conc. loco dicto.

23. Quærit. An Curatus, qui ab-
est ultra bimestre cum iusta causa, <sup>An absēs.
sine licen-
tia, sed cū
causa per-</sup>
sed absq; licentia in scriptis, quam ^{dat fructus.}
per ipsum nō stetit quo minus ha-
beret, peccet, & in conscientia fru-
ctus amittat? *Resp.* Non peccare, nec
credo amittere fructus, quia cum
non sit in aliqua culpa, non est æ-
quum debere aliquam pœnam.

24. Quær. An si Curat. habeat q-
dē licentiā; sed per mendacium, &
absentiæ fructus pecipiat, an possit <sup>Licentia
per men-
dacionem.</sup>
^{an validus.}
eos sibi retinere, vel restituere coga-
tur? *Resp.* ex Cōc. requiri duo ad iu-
stitiā absentię, nempe causā iustā, &
eius approbatioē, ut acquirantur fru-
ctus in absentia, & cum sit falsa pri-
ma, erit etiam inutilis secunda,

B 4 maxi-

23 DE RESIDENTIA.

maximè cum tota ratio acquirendorum fructuum dependeat à causa iusta. Ideo credo hunc teneri ad restitutionem talium fructuum, licet factum non sit punibile in foro exteriori, cū ab illa, licet falsa licentia, protegatur. Si. dispensatio à cap. Azor. 2. p. l. 6. c. 10. q. 3. quæ res 3.

Quando possunt retineri fructus male percepiti.

26 Quibus restituendi.

25. Quæritur. An Curatus, qui est pauper, & debet restituere fructus malè perceptos in absentia possit eos sibi retinere? *Respon.* Posse, maximè de consilio cōfessarii & in casu restitutionis, possit eos dare appinquis suis pauperib⁹, dummodo tamē sint eiusdē loci, in quo percepti sunt, quia Conc. ibi ait: *Fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci, quod benè notādū, licet Ludovicus Lopez in Instructorio 2. p. e. 95. q. 1. teneat cū Nau. ibi citato, sufficere, si cōuertātur ad libitū in causā piā.*

27. Quæritur. Quænā erit causa grauis, quæ requiritur à Conc. ibi,

pro

pro licētia ultra bimestre? *Resp.* illa *Causa*
quę ab Ordinario iudicabitur talis. *grauis*
Et cōmuniter sūt causę diētę supra *pro licē-*
nū. ii. & alię ad easdē reducibiles. *tiaqua.*

28. *Queritur.* An Collegiū Ca- *An Capi-*
nonicorum, sede Episcopali vacā- *tulum*
te, possit dare licētiā absentiæ, quā *dēt licen-*
posset dare Episcopus si adesset. *Re-*
spond. Azor loco dicto affirmare. *tiam ab-*
sentia

29. *Queritur.* An locorum Or-
dinarii Episcopo inferiores, vt Ab-
bates, & alii similes habētes iurisdi-
ctionē, possint dare talem licentiā?
Respon. Azor c. dict. q. 4. posse. Ex-
cipit tamen licentiā septennii pro *An ordi-*
studio, quam vult solū Episcopum *narii. Epi-*
posse dare Curatis: sed & credo *scopo infe-*
Ordinarios nulli subiectos, & ha- *riores dēt*
bentes auctoritatem quasi Episco- *talem li-*
palem, in hoc æquari Episcopis, cū *centiam.*
subditi istorum non habeant alium
Episcopum.

30. *Queritur.* An peccatū sit da-
re petita ab Episcopo, vel Vicario

B 5 pro

An peccatum dare etiam si aliquid pro licetia pro dicta licentia, quando nolint eam aliter dare, etiamsi Concilium ibi velit dandam gratis? *Resp.* Non esse peccatum, quia hoc est redimere vexationem.

Fructus beneficij qui. 31. *Quaritur.* Quid intelligatur nomine fructuum, quos Curatus absens lucrari non potest? *Resp.* Fructus esse in triplici differentia, quidam dicuntur naturales, qui sunt, quos sponte natura producit, ut poma, & similes: quidam vocantur partim naturales: partim artificiales, ut segetes, vinum, lana, & similes: & quidam vocantur industriales, quales sunt, qui percipiuntur ex mera industria hominis, vel eius labore, ut praedicando, Sacramenta administrando, & similia agendo: Igitur naturales solum, & naturales, & artificiales restituuntur, alii non, nam & Nau. c. 17. nu. 94. censet industriales esse ac patrimonium. Sub hoc nomine etiam veniunt omnes fructus beneficii,

neficii, q̄ cōmuniciter dicūtur *Incerta*, vt acquisita pro sepultura, baptismo, & similibus, quę nunq̄ comprehenduntur nomine fructuum.

32. *Quæritur. Quæ est pœna non residentis sine causa legitima? Resp.*

Primo. Peccatum mortale. Cōcil. Trid. ibi, & Bulla Pii 4. In suprema. Et toties erit mortale, quoties, iuxta ea, quæ dicta sunt, aliquid in hacre graue esse, boni ac prudentis viri arbitrio iudicatum fuerit.

Secund. Pœna extraordinaria Epif.

*Tertio. Amissio fructuum beneficii prorata temporis absentiae de facto amittendorum, absq; alia declaratione. Et prohibetur composi-
tio pro fructibus male perceptis. Et si absentes per dictum citati, ait Concilium ibi, etiam non personaliter, contumaces fuerint, liberum relinquit Ordinario per censuras Ecclesiasticas & sequestrationem, & subtractionē fructuū, aliaq; iuris*

*Pœna non
residentis.*

B 6 remedie

36 DE RESIDENTIA

remedia, etiam usq; ad priuationem
compellere; nihil hanc exequutio-
nem impidente. Azor l. dicto cap.

Pœna de- 33. 6.q.2. Et nota, quod amissio fru-
betur an- cium incurritur de facto, & debe-
te con- tur fabricæ Ecclesiarum, aut pau-
demna- peribus loci, etiam ante ullam iu-
tionem. dicis condemnationem.

Quantū 34. **Quæritur.** Quos, seu quantos
de fructi- fructus beneficii amittat nō residēs?
bus amit- Respon. Conciliū ibi habere non fa-
tat non cere fructus suos pro rata absentiæ
esiden s. ita ut possit dici, si beneficiari^o, qui
abfuit, habeat singulis mēsibus tri-
ginta, & abfuerit diebus decem, te-
neatur restituere decem.

An hæc 35. Dices. Fortè ista pœna, seu re-
pœna fit stitutio poterit moderari, eo modo,
moderan- quo ex sapientū cōsilio, moderata
da est Bulla Pii V. ex primo Lateranē-
si Conc. quæ afficit nō recitātes of-
ficiū post 6. mēsēs ab adepto beneficio,
ad similē restitutionē, cū utrinq;
eadē videatur ratio pœnae? Resp. Et
dico

dico primum ex Ludouico Lopez
 Instr. 2. p. c. 95. Qui omittet pen-
 sum horarum ad paucos dies puto
 octo, vel decem, non teneretur ali-
 quid restituere, eo quod nec famu-
 lis alicuius domini, si parum defi-
 ceret a debito seruitio, non propte-
 reat a acerbè puniretur, & sit mul-
 tum probabile longè minus punitu-
 rum Deum tam magnum Dominū.
 Dico secundò Verum esse Constitu-
 tionem illam obligare ad restitutio-
 nem pro rata fructuum, pro mathe-
 tino omissō medietatem, & pro o-
 mnibus alijs horis aliam medietatē,
 pro singulis verò horis sextam par-
 tem fructuum respondentem die illo.
 Verum est etiam Tol. Instit. lib. 2. c.
 12. n. 5. limitare hanc restitutio-
 nem, vult enim faciendam esse pro
 ratione tertiae partis fructuum. ver-
 bi gratia. omittit quis officium una
 die, & eodem lucratur nouem Iuli-
 es, tenetur restituere tres. Verum est
 pre-

38 DE RESIDENTIA

præterea. Henriquez lib. 13. cap. 13.
num. 2. velle Episcopum, & Cura-
tum, pro omissione omnium hora-
rum unius diei, restituat quintam
partem fructuum, respondentem ut
est dictum; omnem alium beneficia-
rium, restituat tertiam partem. Lo-
pez etiam loco dicto scio velle, bene-
ficiarios habentes beneficia cum so-
la obligatione recitandi horas, o-
mittentes horas, teneri restituere
iuxta supradictam Constitutionem
Pij V. alios vero beneficiarios, qui
ultra obligationem officij, tenentur
etiam ad aliud, puta ad celebra-
dum, teneri ad restitutionem tertiae
partis fructuum respondentium, ut
est dictum.

Ex quibus dico tertio. Cum, que-
dicuntur de horis possint conuenire
residentia, nam & Nau. cap. 24. nu.
122. not. 5. quo ad restitutionem, fa-
cit ista paria, speculatiuè fortè pos-
set de utrisque eodem modu teneri,
tamen

CAPUT PRIMVM. 39

tamen practice non credo bonum
extendere sensum dictae Constitutionis,
nam & moderatio predicatorum
Auctorum non est ab omnibus rece-
pta. Non recipit eam Nat. nu. di-
cto, Azor In Tit. 2.p.lib.10.c.14.q.2.
Leonardus Lessius de iustitia, lib. 2.
c.34. n. 208. qui est ultimus, ubi ait
obseruandam dictam constitutionem,
ubi usu est recepta. concordat dictis
De Graffis lib. 2.c.51.

An vero sit consuetudo legitima
in contrarium pro modificatione re-
stitutionis, iuxta sententiam eam
modificantium, nescio. Habet mul-
tum de probabili, restitutione pre-
dictam posse limitari iuxta limita-
tionem dictae Constitutionis, quia Cu-
ratus non residens habet praeter o-
nus residentiae etiam officij onus,
quod non meretur priuationem iu-
sti stipendij, eo quod non residens me-
reatur non facere fructus suos; cune
sit aquum illum quidem perdere,

qua

40 DE SACRIFICIO

quæ debentur residenti, sed non quæ
debentur officium, seu horas persol-
uenti.

DE SACRIFICIO.

Caput Secundum.

An Cu-
ratus sa-
crificet
pro popu-
lo.

I.

Quartetur. An Curatus te-
neatur sacrificare pro po-
pulo? Resp. Teneri de iure diuino.
Cum præcepto diuino (ait Conc.
Trid. sess. 23. c. p. de refor.) man-
datum sit omnibus, quibus anima-
rum cura commissa est, oves suas a-
gnoscere, pro his sacrificium offer-
re, &c.

Aduertendum tamen in ali-
quibus Curatis, esse etiam Collegi-
atam, & penes Curatum esse admi-
nistrationem Sacramentorum, o-
mnis vero celebrandi apud Capitu-
lum, tunc cum Capitulum succe-
dat in onore celebrandi, Curatus
erit liber, & Capitulum tenebitur
celebrare.

Quæ-